

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Høringsuttalelse – Forvaltningsreformen – lovforslag om fylkeskommuners oppgaver i folkehelsearbeidet

Oppsummering

Norsk forening mot støy stiller seg positiv til lovfesting av fylkeskommunens folkehelsearbeid. Samtidig er det slik at en lov kan forvitte til fagre ord uten reell gjennomslagskraft hvis det ikke settes makt bak loven, dvs sanksjonsmuligheter, f. eks. dagbøter ved overtredelse av regelverk knyttet til støyforurensning. Pr i dag er det hverken ris bak speilet, eller tidsperspektiv på saksbehandlingen ved støyklage.

En tydeligere rolleavklaring med hensyn til oppgaver og ansvar på og mellom de forskjellige forvaltningsnivåer er også nødvendig. Samt at det følger ressurser med oppgaven slik at etterlevelse av lovbestemmelsene medfører en reell styrking av folkehelsearbeidet i fylkeskommunene. Det innebærer bl.a. **kompetanseheving** av saksbehandlere på fylkeskommunalt og kommunenivå innenfor regelverk knyttet til støy i arealplanlegging, og ulike standarder, klagemuligheter og klageinstanser for støyplagede. Vi foreslår også opprettelsen av en interkommunal database med eksempler på saksbehandling fra støysaker

Norsk forening mot støy har følgende kommentarer til høringsnotatet

I dag er fylkeskommunen en viktig pådriver i folkehelsearbeidet, men så lenge arbeidet er basert på frivillighet er det mer sårbart, og en lovfesting av oppgavene vil være en styrke. Vi tror også at en lovfesting av folkehelsearbeidet i fylkeskommunene kan bidra til en bedre forankring av folkehelsearbeidet ut i alle kommunene, både administrativt og politisk.

Stortingsmelding nr. 37 1992-93 (Folkehelsemeldingen, kapittel 8 Sammen om folkehelsen), sier bl.a.: "En forutsetning for at folkehelse skal forankres politisk og administrativt i kommuner og fylkeskommuner er at folkehelse inngår i sentrale plan- og beslutningsprosesser." "Det er viktig å slå fast at folkehelse må være et hovedhensyn ved all areal- og samfunnsplanlegging." De fleste og viktigste beslutningene som har betydning for folks helse, tas utenfor helsesektoren, jf 90/10-regelen. Folkehelsearbeid krever samspill mellom mange aktører for å lykkes (NOU 1998:18).

Med folkehelse menes de levevilkår som bidrar til å fremme eller hemme god helse i befolkningen definert som: boligforhold, økonomisk trygghet, skole- og arbeidsmulighet, hjelp etter behov, sosial tilhørighet, ytre miljø og levevaner. Det er nær sammenheng mellom helse, trivsel og folks fysiske omgivelser. Støy er en miljøfaktor som kan virke svært negativt

på befolkningens helse. Nærhet og mulighet til friluftsliv og rekreasjon i stille områder er av stor betydning for mange mennesker i dagens samfunn.

Folkehelsearbeid er en betegnelse for samfunnets samlede innsats for å styrke faktorer som virker positivt på folkehelsen og svekke faktorer som medfører risiko. Arbeid for å fremme folkehelse omfatter innsats både innenfor helsesektoren, - i helsetjenestene og ikke minst i andre samfunnssektorer, for å skape gode oppvekst- og levevilkår som grunnlag for god helse i alle grupper i befolkningen. En lovforankring av fylkeskommunens innsats virker naturlig, og så vidt vi kan se, i tråd med Folkehelsemeldingen: "Helsehensyn skal trekkes sterkere inn i alle deler av samfunnsplanleggingen, gjennom en tydeliggjøring av lovverket og utvikling av metoder og redskaper."

Den største andelen av støyproblematikk er relatert til samferdsel, og da med stor hovedandel på veitrafikk, ca 80 %. Mer enn 1,418 000 er utsatt for veitrafikkstøy over 55dB ved sin bolig; som er over EUs grense for utendørs støy.

Helsedirektoratet gjennomførte i 2008 en gjennomgang av miljørettet helseverntjenesten i kommunene. Rapporten foreligger nå. Med hensyn til støyproblematikk viser undersøkelsen at miljørettet helseverntjenestens enkeltvedtak i størst grad retter seg mot industristøy, og at det er vanskelig å benytte kommunale enkeltvedtak om retting når det gjelder trafikkstøy. Videre fremkommer det av erfaringene fra miljørettet helseverntjenestens arbeid med Helse i plan at det er behov for utvidelse, videreføring og –utvikling av Helse i plan-prosjektet (Helserådet rapport 2/09). Dette mener vi er en bekreftelse på at det så absolutt er behov for å styrke fylkeskommunens rolle overfor kommunene.

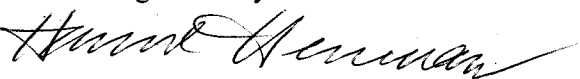
God samfunnsplanlegging er svært viktig når det gjelder å forebygge støyplager. Det er langt bedre å forebygge støyproblematikk gjennom god samfunnsplanlegging enn å skulle løse problemer med avbøtende tiltak i etterkant. **Folkehelsearbeid må være sektorovergripende.** Fylkeskommunene har i henhold til Vegtrafikkloven oppgaver og ansvar i forhold til samferdsel. Videre har Fylkeskommunene oppgaver og ansvar i forhold til Friluftsløven. Innenfor begge disse regelverkene ligger det et stort potensial for fremme folkehelsen.

I henhold til kapittel 3.5 *Konsekvenser for andre aktører*, medfører lovfesting av Fylkeskommunens ansvar i begrenset grad at den samlede oppgave- og ansvarsfordeling på folkehelseområdet påvirkes. Videre står det at Fylkesmannens rolle i folkehelsearbeidet ikke endres som følge av at fylkeskommunen får et lovfestet ansvar. Foreningen mener dette er uklart og at det må gjøres en rolleavklaring som **tydeliggjør** de forskjellige forvaltningsnivåers ansvar og oppgaver.

God oversikt over befolkningens helsetilstand og kunnskap om lokale påvirkningsfaktorer er viktig for helsetjenesten og for de andre sektorene for å motvirke en helsemessig negativ utvikling, for eksempel i forhold til støy. Synliggjøring av lokale forhold som for eksempel støykilder, antall støyplagede og lignende, vil kunne bidra til bevisstgjøring og dermed større politisk og administrativ vilje til å forebygge fremtidige problemer. Å fremskaffe lokale data er ressurskrevende og vanskelig, ikke minst for små kommuner. Vi mener at fylkeskommunen kan og bør være en viktig bidragsyter på dette området.

På vegne av Norsk forening mot støy

Hanne Herrman
daglig leder

Oslo, 2009-02-27